

رشد سرمایه داری و استعمار غرب

رهبر: سزاه بیرجندی (دانشیار دانشگاه بیرجند)

کتابیون رارعی طوسی (استادیار دانشگاه بیرجند)

همین ویرسلطانی

رشد سرمایه داری و استثمار غرب

زهرا علیزاده بیرجندی، کتیون زارعی طوسی، سمیه پورسلطانی

برشنامه: علیزاده بیرجندی، زهرا، ۱۳۴۴ -

عنوان: نام بندی آور: رشد سرمایه داری و استثمار غرب/ زهرا علیزاده بیرجندی، کتیون زارعی طوسی، سمیه پورسلطانی.

• صفحات: سر: تهران: فکر بکر، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۵۰ ص

شابک: ۹۶-۶۳۰-۰۰۰-۷۸۰

وضعیت فهرست نویسی: با

موضوع: سرمایه داری

موضوع: سرمایه داری - تاریخ - استعمار

شناسه افزوده: زارعی طوسی، کتیون، ۱۳۴۷ -

شناسه افزوده: پورسلطانی، سمیه، ۱۳۴۸ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۵۰۱/ع۸ HB

رده بندی دیویی: ۳۳۰/۱۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۳۰۷۲۵

خرید اینترنتی این اثر در سایت www.fekrebekr.ir

ناشر: فکر بکر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: پائیز ۱۳۹۴

صفحه آرای: فائزه دستگردی

طراح جلد: نقیسه شکرانی

لیتوگرافی و چاپ: واصف

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۹۶-۶۳-۶

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر می باشد.

فصل اول: شکل گیری و رشد مناسبات سرمایه داری در غرب

۱۳	رشد سرمایه داری غرب
۱۸	اصلاح دینی در اروپا و نقش آن در رشد نظام سرمایه داری
۱۹	مارتین لوتر
۱۹	جان کالون و اندیشه های او
۲۳	دلایل و انگیزه های اکتشافات جغرافیایی
۲۴	سفرهای اکتشافی پرتغالی ها
۲۵	سفرهای اکتشافی اسپانیایی ها
۲۶	سفرهای اکتشافی هلندی ها
۲۷	سفرهای اکتشافی فرانسوی ها
۲۸	سفرهای اکتشافی انگلیسی ها
۲۹	نتایج اکتشافات جغرافیایی
۳۰	برده داری و نقش آن در تمدن غرب (فزون طلبی های تمدن غرب)
۳۷	شالوده های اصلی تمدن بورژوازی غرب
۴۰	پیشرفت های علمی تمدن غرب در سده ی ۱۸ م
۴۴	انتشار جراید و دایرة المعارف ها
۴۶	فراماسونگری: نهادی از دو رویه ی تمدن بورژوازی غرب
۴۹	فراماسونگری و باشگاه روتاری
۴۹	فراماسونگری زیر پوشش روتاری
۵۱	نقش هیأت های تبلیغی و مسیونرهای مذهبی در تکاپوهای استعمارگری
۵۶	آرای اندیشه گران غربی در توجیه استعمار

فصل دوم: سیر تطور استعمار (از استعمار کهن تا استعمار فرانو)

۶۱	 استعمار و اشکال گوناگون آن
۶۱	 ۱. استعمار کهن
۶۴	 ۲. استعمار نو
۶۶	 ۳. استعمار فرانو
۶۹	 جهانی شدن
۷۱	 دریافت های مطرح در مطالعه ی جهانی شدن
۷۲	 نظریه های تابع گرا نقد جهانی شدن
۷۴	 جهانی شدن به مثابه ی گرگونی تدریجی (نظریه های لیبرال)
۷۵	 نظریه های مارکسیستی و نقد بُعد استثمارگرایانه ی جهانی شدن
۷۵	 مولفه های جهانی شدن در آئی نظریه پردازان
۷۹	 شرکت چندملیتی و کارتل ها
۹۲	 روابط شرکت چندملیتی با کشور متبذل
۹۷	 انگیزه ی روابط با جهان سوم
۹۹	 کمپانی هلندی هند شرقی
۱۰۱	 کارتل بین المللی نفت
۱۰۲	 رسانه، مهمترین شاخصه ی استعمار فرانو
۱۰۳	 اینترنت
۱۰۷	 ماهواره و شبکه های فارسی زبان
۱۱۰	 صنعت سینما

فصل سوم: جنبش های ضداستعماری

۱۱۷	 جنبش های ضد استعماری در آسیا
۱۱۷	 جمهوری خلق چین
۱۲۲	 جمهوری ویتنام
۱۲۸	 جمهوری هندوستان

۱۳۳	جنبش های ضد استعماری در آفریقا
۱۳۳	جمهوری الجزایر
۱۳۸	صحرای غربی
۱۴۳	جمهوری فدرال سومالی
۱۴۵	جمهوری آفریقای جنوبی
۱۵۵	جمهوری لیبی
۱۵۹	اریتره
۱۶۳	جمهوری سودان
۱۶۵	جنبش های ضد استعماری در آمریکای لاتین
۱۶۵	جمهوری گواتمالا
۱۶۸	جمهوری نیکاراگوا
۱۷۱	ایالات متحده مکزیک
۱۷۵	جمهوری فدرال برزیل
۱۸۲	جمهوری آرژانتین
۱۸۵	جمهوری کوبا

فصل چهارم: مطالعات پسا استعماری

۱۹۷	مطالعات پسا استعماری
۲۱۶	ویژگی های شرق شناسی

فصل پنجم: اسلام هراسی

۲۲۵	اسلام هراسی (تعریف)
۲۲۵	چارچوب راهبردی غرب و اسلام هراسی
۲۲۷	نقش رسانه ها در پدیده ی اسلام هراسی
۲۳۱	پدیده ی اسلام هراسی و شکل گیری داعش
۲۴۱	فهرست منابع

فهرست جداول

- ۶۴ استعمار کهن و ویژگی های آن
- ۶۶ دوران استعمار نو: ظهور تهدید نیمه سخت
- ۹۰ توزیع درصد مهاجران دارای تحصیلات عالی به آمریکا در ۱۹۹۰
- ۹۸ عوام مورد علاقه چند ملیتی ها و جهان سوم

www.ketab.ir

مقدمه

نوشتار حاضر در بردارنده ی مباحث متنوعی پیرامون شاخصه های تمدن غرب و پیشینه ی شکل گیری، رشد و اشکال گوناگون تکاپوهای استعمارگری است. در فصل های مختلف این کتاب تلاش شده ضمن ارائه ی چشم اندازی از شاخصه های تمدن غرب، پدیده ی استعمار با توجه به ابعاد گوناگون سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آن مورد تحلیل و واکاوی قرار گیرد.

تحلیل ویژگی های تمدن غربی و آشنایی با روند شکل گیری استعمار بدون مطالعه ی مناسبات سرمایه داری امکان پذیر نیست لذا در فصل آغازین این نوشتار عوامل مؤثری که شالوده های نظام سرمایه داری و مناسبات آن را بنیان نهادند، مطرح شده است. در این مبحث به سرمایه داری سرمایه و عوان یک عامل اقتصادی در مبانی تمدن غربی نگریسته نشده بلکه سرمایه داری در بردارنده ی مناسبات اجتماعی نیز می باشد.

به منظور جستجوی روند تحول کشورهای اروپایی به سمت سرمایه داری، انگلستان به عنوان نمونه و به دلیل پیشگامی در این امر به اختصار مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل افزون بر سفرهای اکتشافی، برده داری و نقش برخی از نهادهای غربی نظیر فراماسونری و همچنین هیئت های تجاری اروپایی که در روند تکمیل و رشد استعمار غربی تأثیرگذار بوده اند، بحثی نیز به پیشرفت های علمی تمدن غربی که یکی از عناصر و مولفه های اصلی این تمدن است، اختصاص داده شده است. این ویژگی یعنی دستاوردهای علمی تمدن غرب در مرکزیت بخشی به غرب و پذیرش ایده ی جهان شمولی فرهنگ غربی در اذهان کشورهای مستعمره نقش مهمی ایفا کرده است.

با توجه به دیرپایی و قدمت پدیده ی استعمار و تطور و تغییر شکل آن به اقتضای شرایط زمانی و مکانی، فصل دوم این کتاب در بردارنده ی اشکال استعمار (از استعمار کهن تا فرانو) است. در همین راستا مقوله ی جهانی شدن نیز در این فصل موضوعیت پیدا کرده و رهیافت های مطرح در بحث جهانی شدن مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه ی این بحث، به دلیل اهمیت کارکردهای اقتصادی استعمار نقش کارتل ها و شرکت های

چندملیتی مدنظر قرار گرفته است. مباحث پایانی فصل دوم به جایگاه رسانه های جمعی به عنوان مهم ترین شاخصه ی استعمار فرانو اختصاص دارد.

مباحث مطرح در فصل اول و دوم این اثر که به تبیین پیشینه های استعمار می پردازد، این سؤال را به ذهن خواننده متبادر می سازد که در برابر تکاپوهای استعماری (در ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی) واکنش کشورهای مستعمره بوده است؟ فصل سوم این نوشتار که روایت جنبش های ضداستعماری در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین است، ضمن پاسخ خوب به این سؤال، شیوه ها و تاکتیک های مبارزاتی کشورهای مستعمره همچنین تهدیدات و مواضعی که بر سر راه این جنبش ها قرار داشته را بازگو می کند.

فصل چهارم این کتاب به تحلیل گفتمان مطالعات پسااستعماری و مباحث مطرح در این حوزه پرداخته، علاوه بر این، گفتمان شرق شناسی و ویژگی های آن بویژه آرای ادوارد سعید مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفته است. آخرین فصل کتاب به بررسی پدیده ی اسلام هراسی و نقش رسانه ها در گسترش آن پرداخته، همچنین شکل گیری داعش می پردازد.

همان گونه که عناوین و محتوای فهرست نشان می دهد، مباحث مطرح در این اثر می تواند مورد استفاده ی پژوهشگران همچنین دانشجویان تاریخ و علوم سیاسی به عنوان مخاطب خاص و برای سایر آحاد جامعه به عنوان منبع عام قرار گیرد.

در پایان از تمامی کسانی که نقشی در شکل گیری این اثر داشته اند بویژه از مدیریت انتشارات فکر بکر آقای مهدی حبیبی و همکاران ایشان، سرکار خانم فائزه دستگردی و سرکار خانم نفیسه شکرانی صمیمانه قدردانی می شود.

من الله التوفیق